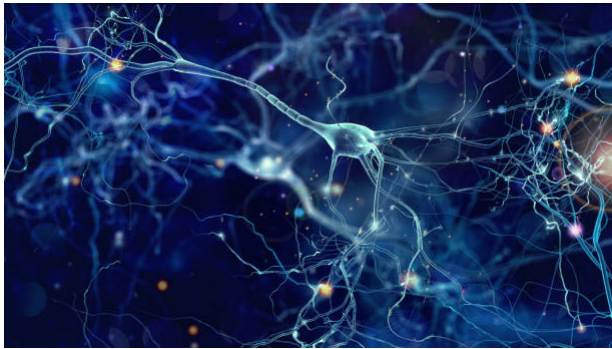

Neurondemokrati

Jag försöker här undersöka neurondemokrati. Ursäkta, texten är anteckningar i själva undersökningen och den är därför inte så enkel om man inte är insatt i begreppen. Förhoppningsvis finslipas den så den blir lättare att följa.

Här är några egenskaper och funktioner som tycks vara avgörande för neurondemokrati.

- Neurondemokratier är myller av demokratier som samverkar och motverkar varandra.
- Varje demokrati i neuronnät består av max åtta personer i varje demokratisk grupp (neuron). Antalet parrelationer i gruppen, $n(n-1)/2$, skulle i större grupper bli så stort att det producerar tröghet och härskartekniker i det demokratiska samtalet.
- Demokratierna (neuronerna) är i ständig träning.
- Demokratierna experimenterar, misslyckas och finslipar demokratin.
- Demokratierna är performativa. De förverkligar jämlikhet och demokrati, eller misslyckas.
- Demokrati är process. Beslut är avbrott i demokratin. Beslut kan också ha funktionen att avvika i en ny riktning. I ett rhizom kan extra näring eller rotnölar skapa avvikelse i nya riktningar.
- Döda eller isolerade neurondemokratier tar bara beslut om sig själva. Neuronnät intervenerar istället i varandras demokratier. Demokrati blir då ett nät av demokratier som intervenerar i andra demokratier. Ifall interventionerna innebär ömsesidig träning revolutionerar demokratierna varandra. De kan också stoppa och utestänga varandra.
- Neurondemokratier är mer meshnätverk än stjärnnätverk. Men demokratiska meshnätverk innehåller ofta stjärnnätverk.

- Neurondemokratier styrs inte av en central demokrati (kejsardemokrati).
- Neurondemokratier styrs inte av enskilda centrala principer.
- Neurondemokratier styrs inte av instrumentellt handlande så som algoritmiska byråkratier.
- Neurondemokrati är komplexitet. Komplexitet är något som inte kan styras centralt. Med tiden blir komplexiteten självorganiserande och därför enklare än komplicerade centralstyrda system. Komplexitet blir enkelt. Centralstyrning blir komplicerat.

Per Herngren

14 maj 2023, version 0.1

Referens

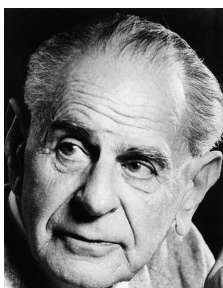
Texter om komplexitet och [ickelinjär befrielse](#).

Texter om [Karen Barad och queer materia](#).

Texter om [Gilles Deleuze](#).

Texter om [performativ](#).

Tron att makthavare styr är konspirationsteori - Karl Popper

Karl Popper

Föreställningen att presidenter faktiskt har makt att styra är en form av konspirationsteori, enligt vetenskapsteoretikern Karl Popper. Intressant är att Popper inte främst kritiserar dem vi idag kallar för konspirationsteoretiker utan snarare de forskare, aktivister och journalister som är övertygade om att de inte är konspirationsteoretiker. Han kritiserar dem som förutsätter att det som sker i våra samhällen är planerat och avsiktligt.

Samhällen är [komplexa](#) och enligt Karl Popper är det samhällsvetenskapernas uppgift att förklara hur händelser och saker sker oplanerat. Visst kan regeringar ha avsikter. Och deras beslut får givetvis konsekvenser. Men förutom i begränsade sammanhang är konsekvenserna sällan avsiktliga. Det var inte så det var tänkt!

Styrande som vidskepelse

Att Hitler, Stalin, Nixon, Trump, Putin faktiskt skulle styra sin nation och till och med världshändelser är en form av vidskepelse som kommer från myterna om de grekiska gudarna, enligt Popper. Myterna förklarar det som sker med att gudar konspirerar och styr.

I dagens sekulariserade samhällen översätts gudamyterna till föreställningar om att ledare styr det som sker. Enligt Popper är tron på makthavare en form av teism, tro på att högre makter styr.

Märkligt nog blir de moderna föreställningarna om styrande mer vidskepliga. I äldre myter är det tydligt att berättelserna är myter. Motsägelsefulla berättelser berättades om vartannat. De var viktiga för att lyfta fram olika poänger. Moderna myter riskerar att få en mer fundamentalistisk funktion. De uppfattas bokstavligen som sanna.

Kritik mot att ledare kan ha eller förvara makt beskriver jag som [makthavareateism](#) i andra texter. Jag har även maktkritiskt analyserat [ledarskap](#) utifrån olika aspekter.

Vidskepelse som lanseras som självklara fakta blir svårt att bryta sig ur. Journalister, aktivister och forskare som pekar ut individer som styrande kamouflerar maktordningar. Vår lydnad och vårt motstånd i myller av

maktordningar suddas ut. Att ledare styr låter så självklart. Denna självklarhet kamouflerar hur lydnad, samarbete och motstånd hamnar i resonans och dissonans.

Strukturer, system, organisationer, grupper och olika maktordningar reduceras till spelplan för de stora ledarna. Utpekandet av Mao, Trump eller Putin som faktiskt styrande tillsätter dem som de egentliga subjekten, till de riktiga aktörerna. Vi andra avsätts.

Per Herngren

11 december 2022, version 0.1.1

Karl Poppers The Conspiracy Theory of Society

Citaten nedan är utdrag från Karl Poppers "The Conspiracy Theory of Society" från 1962.

Makthavare som vidskepelse

"I should like to begin by describing a theory which is held by very many rationalists— a theory which I think implies exactly the opposite of the true aim of the social sciences. I shall call this theory the 'conspiracy theory of society'. This theory, which is more primitive than most forms of theism, is akin to Homer's theory of society. Homer conceived the power of the gods in such a way that whatever happened on the plain before Troy was only a reflection of the various conspiracies on Olympus. The conspiracy theory of society is just a version of this theism, of a belief in gods whose whims and wills rule everything. It comes from abandoning God and then asking: 'Who is in his place?' His place is then filled by various powerful men and groups — sinister pressure groups, who are to be blamed for having planned the great depression and all the evils from which we suffer. The conspiracy theory of society is very widespread, and has very little truth in it."

Tron på att händelser är avsiktliga

"I think that the people who approach the social sciences with a ready made conspiracy theory thereby deny themselves the possibility of ever understanding what the task of the social sciences is, for they assume that we can explain practically everything in society by asking who wanted it, whereas the real task of the social sciences is to explain those things which nobody wants — such as, for example, a war, or a depression."

Konspirationsföreställningar om grupper

"It is the task of social theory to explain how the unintended consequences of our intentions and actions arise, and what kind of consequences arise if people do this that or the other in a certain social situation. And it is, especially, the task of the social sciences to analyse in this way the existence and the functioning of institutions (such as police forces or insurance companies or schools or governments) and of social collectives (such as states of nations or classes or other social groups). The conspiracy theorist will believe that institutions can be understood completely as the result of conscious design; and as collectives, he usually ascribes to them a kind of group-personality, treating them as conspiring agents, just as if they were individual men."

Konspiratörer misslyckas med att styra

"But the interesting thing is that such a conspiracy never— or 'hardly ever'— turns out in the way that is intended. (...) Hitler, I said, made a conspiracy that failed. Why did it fail? Not just because other people conspired against Hitler. It failed, simply, because it is one of the striking things about social life that nothing ever comes off exactly as intended. Things always turn out a little bit differently. We hardly ever produce in social life precisely the effect that we wish to produce, and we usually get things that we do not want into the bargain."

Karl Popper, *The Conspiracy Theory of Society*, först publicerad 1962.

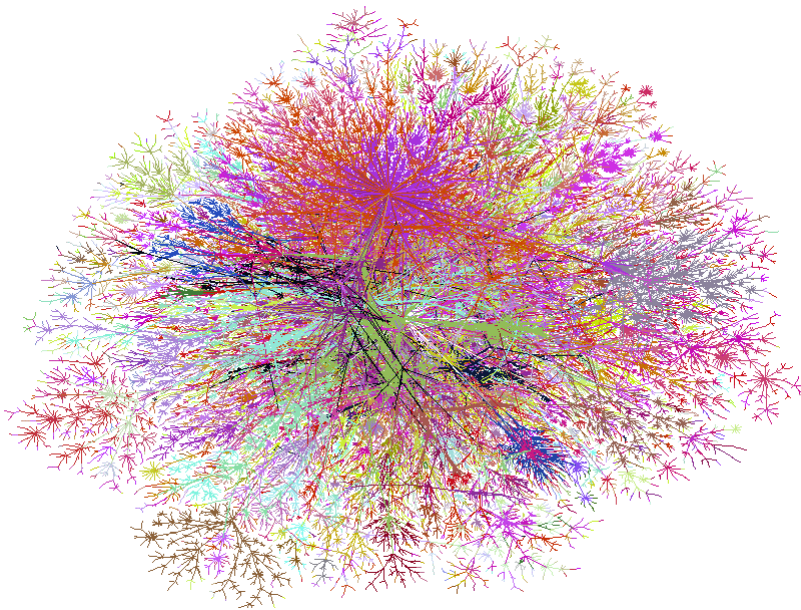
Referens

Karl Popper, "The Conspiracy Theory of Society", i David Coady (red), *Conspiracy Theories The Philosophical Debate*, New York: Routledge, 2018.

Per Herngren, [Texter om makthavareteism](#).

Ickelinjär förändring - introduktion

Det linjära är förutsägbart. Linjära teorier förklarar natur- och samhällsförändringar med en eller några orsaker. Mest känt är mekanik. Det ena påverkar det andra. I linjära föreställningar följer saker på varandra.

Samhällsovandling mångfaldigar sig

Detta är en första introduktion till en serie artiklar om ickelinjär teori och ickelinjär politik. Fördjupning och referenser kommer i de följande fristående artiklarna som tar upp olika problem inom ickelinjär teori.

Att reducera till enstaka orsaker kallas reduktionism. I psykologi, samhällsvetenskap, ekonomi och politisk teori är det vanligt med linjära

förklaringar där man tänker sig att helheter följer generella kausala principer och lagar. Även politiskt engagemang bygger ofta på linjära föreställningar om hur samhällen fungerar: Att information skapar opinion. Och att opinionen påverkar regeringens beslut.

Det ickelinjära är oförutsägbart. Ickelinjärt och komplexitet används till viss del synonymt inom komplexitetsteori och kaosteori. Här nämner jag ytterligare några ickelinjära föreställningar förutom kaos och komplexitet. Dessa teorier är mer komplexa än min framställning här, men att förenkla det komplexa är ett sätt att hantera komplexiteten.

Olika ickelinjära föreställningar

I *dialektiska tänkanden* skapar motsättningar oförutsägbara kvalitativa hopp; upphävningar till högre stadier med nya motsättningar. Kvalitativt hopp innebär att en högre nivå inte kausalt kan härledas ur en lägre nivå. Den högre nivån innehåller nya motsättningar och är därmed oförutsägbart.

I cybernetik och systemteori utgår man från att varje handling skapar en mångfald av möjliga handlingar vilka i sin tur mångfaldigar ytterligare möjligheter. Även i extremt begränsade världar, som ett schackbräde, ger några handlingsdrag en ofattbart mängd möjliga handlingsförlopp. Det är här system kommer in.

Ett system skyddar sig mot det oförutsägbara och mot det överblickbara genom att särskilja sig från omvärlden. Därmed producerar systemet sig själv och sina egna förutsättningar. Detta kallas självproducerande eller autopoiesis. I en oförutsägbart och oöverblickbar värld så förenklar system sig själv.

Förutom att system skyddar sig mot omvärldens oförutsägbart skyddar det sig även mot påverkan från andra system. Därmed försvinner den linjära föreställningen att ett system kausalt påverkar andra system. System kan intervensera i varandra och dra undan förutsättningarna för varandras existens. Men de kan inte påverka eller styra varandra på ett förutsägbart sätt.

När jag seglar i Bohuslän med en Albin Vega behöver jag inte följa vindens nycker så som en bortblåst badboll. Med ett rörligt segel kan jag till och med utnyttja vädrets komplexitet och kryssa mot vinden. Jag kan segla från Björkö till Orust oberoende av åt vilket håll vinden blåser. När det blåser storm skulle

dock systemet Per-Vega-Entusiasm-Behagligt väder-Seglingsteknik kunna kollapsa. Denna kollaps av systemet har jag dock undvikit genom att segla in i välskyddade naturhamnar, som norrviken vid Rammen. Ett system hanterar krafter i sin omgivning och ifall det lyckas undviker det på så sätt att upplösas, eller att låta sig styras av omgivningens krafter.

Inom systemteori går det inte att hävda att motstånd, eller andra politiska gruppers aktioner, påverkar eller styr regeringen. Regeringen och motståndet kommer ur olika självskapande system som skyddar sig mot påverkan från varandra. Ifall systemteori har rätt måste politisk förändring gå till på andra sätt än att ett system påverkar ett annat system.

Förståelseteorier, som hermeneutik, förklarar inte förståelse kausalt. Förståelse förstås ickelinjärt. Wilhelm Dilthey, som levde 1833-1911, menar att det finns en dualism mellan förklaringar av kausalitet i naturen och förståelse av historia. Dilthey tänker sig att naturen är linjär och kausal. Den kan därmed förklaras. Men en människa förstår en annan människa eftersom hon liknar denne, hon kan leva sig in i den andres tankar och upplevelser. Denna inlevelse är alltså inte deterministiskt bestämd, den är inte linjärt kausal.

För Wilhelm Dilthey var förståelsen av andra människor individualistiskt och psykologiskt. Det var jaget som förstod den andre.

Paul Ricoeur ser däremot förståelse som relation, förståelse kommer genom den andre. Det är inte jaget eller subjektet som förstår.

Maurice Merleau-Ponty bryter med Diltheys dualism mellan natur och människa, mellan naturvetenskap och humanvetenskap. Precis som hos Ricoeur sker tänkandet inte inuti ett subjekt. Tänkandet sker, enligt Merleau-Ponty, i världen. Vi tänker tillsammans med kroppar, vi tänker tillsammans med träd och stenar. Tänkande är alltså inte rent andligt eller rent medvetande. Det upplöser dualismen inre och yttre. Det upplöser också föreställningen om ett inre medvetande som ska begripa en yttrevärld.

Kaos och komplexitet

Dilthey tänker sig att människor och historien är ickedeterministisk, men han bejaktar föreställningen att naturen och fysiken är linjärt deterministisk och förutsägbar. Hos kaosteori kommer däremot oförutsägbarheten ur

determinismen. Det är determinismen som bryter med linjäriteten. Determinismen skapar med nödvändighet ickelinjäritet.

Den mekaniska linjära föreställningen om proportionella kausala krafter vänds till och med upp och ner hos kaosteori: Små händelser kan orsaka gigantiska effekter. Mest känt är fjärilens vingslag som orsakar storm på andra sidan jordklotet. Ifall detta gäller motstånd och politiska aktioner så är det alltså inte alls så att ju större massa desto större politisk effekt. Många föreställningar om massans betydelse och massaktioner kollapsar.

Komplexitetsteori skiljer sig från kaosteori. Komplexitetsteori undersöker hur ordning skapar sig själv med hjälp av oordning. Ordning är beroende av oordning, men den bestäms inte av oordningen.

Komplexitetsteorin visar hur enkla relationer skapar komplexitet. Ur denna komplexitet uppstår ibland stabilitet. Stabilitet är inte jämvikt som i många äldre teorier, exempelvis föreställningar om ekologisk eller ekonomisk jämvikt. Stabilitet är stabila ojämvikter, alltså flöden och förändringar. Stabilitet är ur balans.

Relationer och repetitioner bygger både stabilitet och instabilitet, både oordning och ordning. Att oordning inte är förutsägbart är kanske självklart. Men inte heller ordningen ses som kausalt förutsägbart. Komplexitetsteori visar att enkla relationslogiker skapar komplexa fenomen. Det finns en äldre ickelinjär föreställning att helheten är större än summan av delarna. Komplexitet visar snarare att relationerna skapar något annat än delarna. Det som händer kan inte härledas ur delarnas egenskaper.

Komplexitetsteori bejakar att det finns linjäritet, som i mekaniken, men det ickelinjära dominerar våra samhällen och vårt universum.

Komplexitet skapar stabilitet

Det oförutsägbara kan till viss del bli förutsägbart just genom sin oförutsägbart. Eftersom man inte kan använda linjära kalkyler och logiker används istället gärna datorsimuleringar. Dessa visar möjliga ordningar. Komplexitet används exempelvis för väderprognoser eller för att simulera flockbeteenden. Det är inte helheten som simuleras utan interaktioner och relationer mellan delarna.

När det gäller flockbeteenden har komplexitetsteori vänt upp och ner på den gamla förklaringen. Det är inte flocken som helhet som bestämmer deltagarnas beteende. Det är relationerna mellan delarna som skapar flocken. Ganska enkla relationslogiker kan förklara vissa flockbeteenden. Låt oss anta att varje fisk i ett stim, eller fågel i en flock, gillar att hålla sig väldigt nära de som är runt omkring, men inte så nära att de krockar med dem. Med hjälp av dessa två relationslogiker kan vi simulera den närmast estetiska kedjereaktion som uppstår när ett rovdjur tränger in i flocken. När de som är närmast rovdjuret flyr skapar de två enkla relationslogikerna en kedjeeffekt där flocken agerar otroligt snabbt, men flockens hålls ändå till stor del ihop. Nära men inte krocka. Tidiga linjära förklaringar tänkte sig istället att flocken fungerar som helhet, att det är flocken som agerar genom ett flockbeteende; alternativt att alla i flocken följer en ledarfisk eller en ledarfågel.

Det här är en snabb introduktion för de som inte är vana vid icke-linjärt tänkande. Den kan bli till hjälp för att hänga med i de fristående texter där jag tar upp olika problem kring icke-linjärt politiskt motstånd och icke-linjära teorier.

Per Herngren

2010-03-17, version 0.1

En textserie om icke-linjärt motstånd

1. [Icke-linjär förändring](#)
[- introduktion](#)
2. [Rekursiv](#)
[samhällsförändring](#)
3. [Motstånd behöver](#)
[resonans](#)
4. [Gravitation snarare](#)
[än politisk påverkan](#)
5. [Makthavare finns inte](#)
[- icke-linjärt](#)

6. [Ordning behöver
hierarkier och olydnad](#)

Läs mer

Om [ickelinjär teori](#).

Om [systemteori](#).

Om [rekursiv teori](#).

Om [singularitet](#).

Om [funktionell dumhet](#).

Om [centralstyrning](#).

Räfflad organisation - inte platt

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen

Istället för en styrelse

Texter om ickevåld, konflikthantering, samhällsförändring, civil olydnad och plogbillsrörelsen